

Naši kraji in ljudje

Preskrbite mladini potrebna učila!

Iz krogov staršev smo prejeli: Začetkom letošnjega šolskega leta se je opet pokazala velika mizerija, ki vlada pri nas glede šolskih knjig. Predvsem je treba grajati odlok ministrstva prosvete, po katerem določajo na srednjih šolah šolske knjige za posamezne predmete učiteljski zbori šole s pričetkom novega šolskega leta. Vsi ti predlogi postanejo iluzorčni, ker se stori v času, ko si mora učenec že nabaviti nove šolske knjige. Tudi jih ministrstvo prosvete nikdar temeljito ne preskudira, temveč jih pusti ležati po več mesecev ali pa sploh nerešene. Kako živahno je bilo svoj čas vrvenje med dijaštvom ob koncu šolskega leta, ko je trgovanje s starimi knjigami in ko je vsak učenec junija meseca vedel, katera učila so predpisana za novo šolsko leto in za posamezne razrede. Edino pametno bi bilo, da bi predloge učiteljskih zborov glede šolskih knjig in drugih učil odobrili prosvetni inspektorji, ki bi se morali itak držati predpisa, da se smejo uporabljati v učne svrhe na drž. šolah samo od prosvetnega sveta, odnosno ministrstva prosvete aprobirane knjige. Še večje težkoče pa se pojavljajo za učence, ker nekaterih učnih knjig, ki jih predpisuje učna uprava, sploh ni mogoče dobiti. Saj so že več let popolnoma razprodane ali pa se samo obetajo, a še niso izšle. V matematiki n. pr. je popolnoma pošla Matkova aritmetika za IV. in V. razred in za VI.—VIII. razr. Tudi Poljančevega Prirodopisja živalstva, Botanike in Mineralogije že več let ni mogoče dobiti. Za srbohrvaščino je ponekod predpisana knjiga Florschütz in Gram. hrvaškega jezika, a je ni. In tako bi našli še več podobnih slučajev. Ne vemo, zakaj imamo zalogo šolskih knjig in prosvetno upravo, ako ne znata priskrbiti temeljnih sredstev za uspešni pouk. Učencem se jemlje vsled teh nedostatkov možnost in veselje do učenja, za diktiranjem v šoli se trati na neekonomičen in nepedagoški način dragoceni čas, a tudi učiteljem ne more biti vseeno, ali ima učna sredstva na razpolago ali ne. Ministrstvo prosvete in prosvetnim oddelkom bi priporočili, da se raje ukvarjajo z učnimi načrti in z učnimi pripomočki, kakor pa da ubijajo naše šolstvo in naše učiteljsko s kompliciranimi administrativnimi posli in s tako nepotrebnim formalizmom.

Če gospod minister ne zna zemljepisja...

V juljski številki časopisa Revue économique et financière de Belgrade, ki izhaja v Beogradu v angleškem in francoskem jeziku in koje namen je informirati svetovno občinstvo o naši kraljevini, je napisal g. Krajač, minister za trgovino in industrijo, daljši članek o turizmu v naši državi. Vidi se temu članku, da je napisan z najboljšim namenom, a gospodje ministri kraljevine Jugoslavije, kadar pišejo o krajih države, ki jo upravljajo morajo že poznati nekoliko geografije, zlasti če spada ta znanost deloma takorekoč tudi v njihovo kompetenco. Ministrstvo g. Krajača je namreč resortna oblast za turizmo. Prav žal nam je, da se g. Krajač, ki je seljaški minister in poleg tega dober turist, tako mizerno kvalificiran v ortografiji in poznavanju predelov tostran Sotle. Zmašene so v članku stvari, ki sploh ne spadajo vanj in samo motijo celotno razumevanje, mestoma pa so vanj vstavljene reči, ki kažejo, da pisec ni ravno preveč dobro podkovnan v domoznastvu. Razen tega je večina imen pokvarjenih in pisanih deloma v francoskem, deloma v angleškem, deloma pa v našem pravopisu, kar čitatelja silno moti. Precejšen del članka je posvečen Sloveniji in samo iz tega hočem priobiti nekaj stavkov in imen, da čitatelji vidijo zemljepisno znanje g. ministra. Med drugim pravi sledeče (citiram po francoski izdaji): Izmed raznih gorovij Jugoslavije se nahajajo najvažnejša v Sloveniji; to so Julijske Alpe, «Karawankas et les Alpes Savines». Zadnjih dveh izrazov bo Francoz zaman iskal na svojem zemljevidu. V Sloveniji se nahaja več kopališč v višinah nad en tisoč metrov. Zapadni del Slovenije dosega višine do 3000 metrov... Severni del tvori Pogorje,

vzhodnega pa Gariantzy... med njimi se razprostirajo tri široke ravnine: Lyublyanska, Savinskaya in Dravskaya... Na marsikaterih gradovih je zgodovina vpisana v slike in spomenike; nekateri so pa razrušeni, kot n. pr. grad «des comtes de Tselski»... Mesto Lyublyana je gospodarsko in kulturno središče Slovenije, v nje stavlja in muzejih se skrivajo zgodovinski spomini... o tem mestu govori narodna pesem... v njej so živeli slavni možje, kakor Frany Prešern, prvi pesnik. Iz Lyublyane si z železnico v eni uri pod Triglavom, tam je lepo Blejsko jezero, malo naprej pa «le lac de Bohinje», na zapadu katerega izvira Savitza... Poleg Ble da se nahajajo tesni z imenom Klamm, tu teče hudournik Vintgar... Poleg Triglava je koridor Za Akom (nad 1600 m), nad dolino «vallée de Martoulka»... Skupino Martoulky obdajajo Chpik Dvaskov, Krija, Kokrova Chpitzja... Krasna je skupina Skarlatitza-Souhi Platz.

Na jugu Ljubljane se nahaja gorovje Karst, v njem so jame «de Skocians» in zanimivo jezero «de Cernischnikov»... V Savinskih Alpah se nahaja dolina Ocerchely s padcem Savitze... V Logarsko dolino se prihaja najlažje iz mesta Tzely. To je tudi izhodišče za razna kopališča: Vitanye, Schoschtania, Gorni Grad, Mozirié, Lyubno... Skozi Celje teče reka Slavina... Po severnem delu Slovenije se razteza visoka planota Pogorje, polna slapov in tesni... Pa dovolj o tem. Članku je dodano pet slik iz Slovenije, med njimi dve iz neodrešene Koroške: 1. Les Alpes de Korouchka, 2. Korouchka: Lac de Vrbov (Slovenie)... G. minister bi že lahko vedl, da leži Vrbosko jezero v Avstriji. Ali morda ni nikoli čul nekaj o koroškem plebiscitu in njega izidu? Tolaži nas samo, da noben vrag izven naših meja ne bo vedel, kje in kaj je «Korouchka» in kje leži jezero «Vrbov», kojega reprodukcija je k sreči tako slaba, da ni mogoče ničesar spoznati.

Kočevska pošast

Dočim Gorenjci lahko brezskrbno pasejo svojo živino po planinah, vzmetirja kočevsko in loško stran Dolenjske požrešna roparska volk. Ozemlje okoli Kočevske Reke, Drage, Prezida in Snežnika menda sploh nikdar ni brez volkov. Letošnje poletje so volkovi napravljali gostije in roparske pohode v Brigi in okolici ter raztrgali mnogo drobnice — ovac in koz. Lovski pogon dne 2. septembra je prinesel kočevskemu drž. gozdarju g. Dragu Lesjaku srečo, da je ubil dobro rejeno staro volkuljo — najbrže mater tamkajšnjega volčjega naraščaja. Kakor ljudstvo pravi, je ubita volkulja identična z ono zverjo, ki je bila tako drzna, da je prišla pri belem dnevu v vas in ljudem izpred nosa odnesla in raztrgala ovco ali kozo. Čestitamo vrlému lovcu z željo, da vzame še ubeglim volkovom njihovo grešno življenje in iztrebi to nadlogo na Kočevskem.

Velike poneverbe v Novem Sadu

Poročali smo že, da so prišle oblasti na sled velikim poneverbam, ki jih je izvršila novosadska tvrdka «Produktiva d. d.». Država je bila oškodovana za ogromne vsote denarja. Tvrdka je last Madžarov. Preiskava je bila sedaj zaključena in je ugotovila, da so se vršile manipulacije predvsem z davkom na poslovni promet in s trgovino z devizami. Tvrdka se bavi v prvi vrsti z izvozom žita in drugih predmetov, večinoma po vodi na Madžarsko. Promet je ogromen in je posredovala pri kupcih predvsem budimpeštanska Prometna banka. Preiskava pri Produktivi in onih novosadskih bankah, ki so bile v poslovnih stikih s tvrdko, je trajala ves pretekli teden. Dognato je, da je vključila tvrdka v svoje knjige napačne podatke o prometu in plačala zlasti l. 1923/24 samo par tisoč dinarjev davka, dočim je znašal čisti dobiček faktično 35 do 40 milijonov. Računa se, da je država oškodovana samo na davkih za 4 do 5 milijonov dinarjev. Pokazalo se je dalje, da tvrdka ni nikdar izdala

CIRKUS CIRKUS CIRKUS CIRKUS
CIRKUS CIRKUS CIRKUS CIRKUS
CIRKUS CIRKUS CIRKUS CIRKUS

ROMANELLI

(PLESI BAJAZZO)

PRIDE V KINO «DVOR».

Novosti Prvič v Ljubljani!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanski opera.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sreda 15.: «Povratek». «Gianni Schicchi». B.

Hatzejeva glasbena drama «Povratek» se uprizori v ljubljanski operi danes v sredo, 15. septembra v popolnoma novi zasedbi. Jelo bo pela Thierry - Kavénikova, Kato - Potučkova, Marta - Poličeva, Iva - Knitli. Stanka - Mitrovič, berača Daka - Rumpelj. Za «Povratkom» se bo izvajala Puccinijeva opera «Gianni Schicchi», ki spada med najboljše komične opere svetovne literature zadnjega desetletja. Naslovno ulogo poje Janako. Ostala zasedba je: Lauretta - Ribičeva, Nella - Poličeva, Ciesca - Ramškova, Zita Potučkova, Rinuccio - Kováč, Simon - Zupan, Betto - Šubelj, Gherardo - Mohorič, Marko - Sekula, Spinelocio - Perko. Obe deli dirigira kapelnik Neffat. «Povratek» režira gosp. Kralj, «Gianni Schicchi» pa g. Balatka. Predstava se vrši za abonente roba B. Začetek ob pol 8. zvečer.

Gostovanja v naši operi. Med razstavo «Ljubljane v jeseni» je priredila naša operna uprava več predstav in povabila tudi troje gostov. Baritonist g. Pichler, ki smo mu že v minuli sezoni priznali kvaliteto dobre-

ga mladega pevalca, je nastopil zopet v partiji grofa Lune (Verdijev «Trubadur») v pevskem in igralskem oziru prav simpatično. Ima zelo ugoden glasovni material, dobro solo, junaško zunanost in ugoden nastop. Žel je mnogo priznanja. Tenorist g. Ričavec je nastopil v partiji Hoffmanna odlično v vsakem pogledu. Glasovno je mestoma imponiral: zlasti vizionarno točko je podaljal umetniško. Operetni pevec g. Majhenič si je v ulogi Zsupana (Kalmannova «Grofica Marica») pripel in prigril hitro vse simpatije naše publike. Mladi pevec ima prijeten, mehak glas, živahno ugodno igranje, mnogo temperamenta in pristnega humora. Zato je žel prav izredno mnogo priznanja. Za našo opero bi bil prav dobra pridobitev.

«Nageljkic». Prejeli smo: Ciril Pregelj, učitelj v Celju, je izdal pod naslovom «Nageljkic» dve novi pesmarici, prvo za srednjo, drugo za višjo stopnjo srednjih šol. Kakor je lani sprejelo učiteljsko z veliko odobravanjem Pregeljeve troglavne mladinske zbornice, tako, in menda še bolj bo zadovoljno z novima dvema pesmaricama, ki sta produkt dolgoletnega zbiranja in preizkušavanja v šoli. Zbirki nudita posebno veliko število narodnih pesmi, ki jih topot prvič srečamo v šolskih pesmaricah in ki se pojo le tu in tam na Slovenskem. Potem teh pesmaric je gotovo utro pot med vse plasti naroda. Pes-

marici vsebujejo okrog 120 pesmi, ki so glede dinamike največjeje opremljene. Tisk in papir sta prvovrstna, cena zbirkam pa je kljub temu razmeroma nizka. Srednja stopnja velja 20, višja pa 26 Din. Naročila je poslali na naslov: Ciril Pregelj, učitelj, Celje, Ipravčeva, 12.

Repertoar Narodnega gledališča v Beogradu: Coppelia, Carmen (s tenoristom Ilićem), Aida, Manon (z Rijavcem), Labodje jezero, Uroškeva svatba, Gijdo, Kamela skozi uho šivance, Peg, V. zatilju. Spored zagrebške opere in drame: Hovanščina (s Križajem in Simencem pod dirigentom Baranovičem), Pan Twardowski, Madame Butterfly, Stelke pes (Ahmed Muradbegović), Polnoč (Kulundžić). Opereta v Zagrebu: Orlov in Terezina.

Gledališki list začne v letošnji sezoni izdajati gledališka uprava v Sarajevu. Podjetja te vrste se pri nas doslej niso posebno obnesla. Mayerbeerjeva opera «Afričanka» postane prosta tantum dne 31. dec. 1926. Koncert Saše Popova v Ljubljani V letošnji sezoni bo v Ljubljani koncertiral violinski virtuos Saša Popov, ki je lani s svojim koncertnim nastopom v dramskem gledališču vzbudil največje zanimanje in priznanje. Marija Jeritza zopet na dunajskem opernem odru. Pevka Marija Jeritza je nastopila prošle dni v Puccinijevi «Deklici z zlatega Zapada», v Wagnerjevem «Lohengrinu» in v Straussovi «Salomi». Meseca oktobra odpotuje zopet v Ameriko, kjer bo pela v newyorški «Metropolitani».

Uspeh vedno večji:

Lepota vsebine in igre!

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri:
IL «PARAMOUNT» — «FANAMET» velefilm:

„Charlestona ljubav in umor“

(Velemosto grozovitosti). Velik uspeh večerajšnjih predstav. Gledalci navdušeno zapuščajo kino «DVOR» in jim bo ta amer. velefilm ostal v večnem spominu. Nenadkriljiva je glavna igralka ljubka dražestna umetnica Carol Dempster, ki je na mah osvojila si vsa srca. Interesantno Višek režije. Krasne slike. Nočna zabavišča. Mladini prepovedano. Kino «Ljubljanski dvor» najmodernejšo kino-gledališče Ljubljane.

ob roki zevala dva prsta široka rana, ki je bila gotovo zadana s kakim ostrim predmetom. Na suknji je bilo polno krvavih madežev. Truplo je ležalo v skednju že približno deset dni in je bilo v skladišče sena očividno zanešeno od drugod. Razne priče so na orožniški postaji izpovedale, da je bil skedenj napolnjen s senom šele 5. septembra. V noči od 6. na 7. t. m. so ljudje opazili, da je bilo v skladišču vmipljeno, vendar pa na dogodek niso polagali večje važnosti. Namestili so samo novo ključavnico in se za stvar niso dalje brigali.

Truplo neznanca je oblečeno v rumenozelenkasto obleko z ozkimi črtami. Obleka je bila precej raztrgana, čevlji zelo ponošeni in jako majhni, suknja iz rjavega navadnega caiga.

Orožniška postaja v Lajterspergu je marljivo na delu, da ugotovi identiteto neznanca in razjasni zagonetni dogodek.

Gdč. Pepca Unger

iz Marije Snežne pri Sv. Lenartu je 8. t. m. napravila pred obrtno komisijo izpit iz mesarske obrti in bila proglašena za mesarskega pomočnika.

Dragovičevi doživljaji v Monte Carlu

Narodni poslanec Milutin Dragović popisuje svoj obisk v Monte Carlu, kjer ni obiskal samo Pašiča, marveč si je tudi ogledal znamenito igralnico, kamor pa ni prišel brez zaprek.

Ko je Dragović odpravil svojo mislijo, v kateri je bil poslan k Pašiču, si je ogledal Monte Carlo naprej od zunaj, potem pa je želel spoznati še igralnico, kjer se dobivajo le izgublajo milijoni. Prišel je pred zgradbo, prijavil vararju svoj obisk in oddal vizitko ter debelo pogledal, ko je dobil v odgovor, da ne more v igralnico, ker ni oblečen po predpisih.

Začel se je pogajati in vratar je naposled šel po tajnika igralnice, kateremu se je Dragović legitimiral. Brez uspeha seveda. Bilo je treba naravnost pred direktorja. Ta je sprejel poslanca zelo prijazno in ljubezivo. Pokazal je mnogo razumevanja za njegove želje, a mu je tudi povedal, da ni predpisano oblečen za njegov klub. Pozval je Dragoviča, naj obleče vsaj smoking, nakar ga bo radevolje pustil med igralce.

Dragović se je na te besede nasmešnil in pojalni direktorju, da je prišel v Monte Carlo k Pašiču in da zahaja celo na dvorni ples v narodni noši, katero ima vedno na sebi in se je nikoli ne ravnote. Šele po tem pojasnilu je samratelj omečhal in je dovolil Dragoviću vstop. In zdaj je sledilo najzanimivejše. Igralci za mizami, katerih pozornosti ne bi bila odvnila od igre znatni niti najlepša pariška lepota, so ustavili igranje in začeli radovedno ogledovati srbskega narodnega poslanca, ki si je ogledal igralnico in njeno ureditev, nato pa se s prijazno besedo zahvalil in odšel zopet ven po svojih potih.

Grozen zločin pri Kikindi

V mali vasi Maštor pri Veliki Kikindi je odkril orožništvo v nedeljo popoldne skrivnostno zločin. Trgovko z jajci, Izabelo Resler, so našli v njeni hiši skupno z njeno hčerko Hano zaklano in na več krajih prebodeno.

Sosedje so se čudili, da starke, ki je imela že preko 70 let, že tri dni ni bilo iz hiše. Vrata so bila skrbno zaprta, na oknih pa debele zavese tako, da ni mogel nihče videti v notranjost. Dogodek se jim je zdel nerazumljiv in so zato obvestili

orožnike, ki so vdrli s silo v hišo, kjer se jim je nudi grozen prizor. V spalnici je ležala na tleh nesrečnica starka zaklana in sedemnajstkrat zabodena. Preko nje je ležalo truplo njene 30 letne hčerke Hane, ki je imela istotako trinaest smrtonosnih ran. Obe trupli sta bili popolnoma nagi in v mlaki krvi, po sobi pa je bilo vse razmetano. V desnem kotu je stala omara na široko odprta, poleg nje pa razmetana obleka nesrečnih žrtev. Zdravniška komisija je ugotovila, da so zločinci Reslerjevo in njeno hčerko naprej posilili, nato na zverinski način umorili, potem pa hišo oplenili. To dokazuje zlasti okolnost, da sta bili trupli popolnoma nagi in polni modrih peg po životu.

Kako se je pravzaprav izvršil strahotni umor, še ni popolnoma pojasnjeno. Vsekakor pa so morali biti zločinci znani s trgovko, sicer jih ne bi pustila v svoje stanovanje. Starka je napravila par dni pred umorom precej ugodno kupčijo z jajci. Očividno so se zločinci hoteli polastiti njene denarja. Ker pa jim ga ni hotela izročiti mirnim potom, so jo pobili na tla, posilili in nato umorili še njeno hčerko, nakar so hišo oplenili in odnesli s seboj denar in vse, kar je imelo kolikšak vrednost. Oblasti so odredile sicer takoj obširno preiskavo, vendar do sedaj še ni o zločincih nobenega sledu.

Velik morski pes v Kotor-skem zalivu

Iz Kotora poročajo: Prošli četrtek je doživel Kotor redko senzacijo. V zgodnjih jutranjih urah se je pojavil blizu nabrežja morski pes, ki je držal svojo hrbtno plavut visoko nad morsko gladino. Sigurno in brez najmanjše bojazni je plaval naravnost v pristanišče, kakor bi hotel priti na suho.

Ko so ribiči ugledali zverino, je nastal silen alarm. Kakor blisk se je raznesla vest po Kotoru in sosednjih občinah. Moški in ženski svet, ki se je kopal v morju, je bil kakor bi trenil, na bregu in se je ves preplašen hitel oblačiti, da ga ne zadene nesreča v vodi. Na obali se je zbralo številno ljudstvo s koli in čakalo, da priplava morski pes še bližje. Toda zverina je bila prebrisana in se je potuhnila pod vodo. Razočarano se je naposled občinstvo razšlo. Toda par ur po tem dogodku se je zopet pokazala pod Mulom velika plavut. Straža, katero so postavili ribiči za ta slučaj, je takoj dala signal in ribičke ladje in čolni so takoj odplopi na morje. Ribiči so ga obkolili, morski pes pa je ležal mirno v vodi in je brez strahu motril svoje sovražnike. Vsi poskusi, da bi mu ribiči prišli v okoli, so ostali jalovi. Šele, ko se je neki ribič opjunačil ter izpahl karabinko, se je morska voda rdečo pobarvala in pod vodo je nastalo strašno šumenje. Morski pes se je potopil globoko pod vodo in ribiči ga niso več videli.

Vsi prebivalci Kotora obžalujejo, da je bil lov na zverino tako nepevreden. Poznavalci morja sodijo, da je moril morski pes 6 do 7 m ter da je moral tehtati kakih 8 do 10 kvintalov. Valed neprevrednih manipulacij pri lovu je lepi in nevskandljivi plen kotorskih ribičev ušel — najbrže za vedno. Panika v kopališču pa je tolika, da si ljudje še danes boje iti v vodo.

Pred sodniki

V Selu sta sedeli pred par tedni Pepa in Zefa iz Smarja ter njuni sorodniki. Pepa in Zefa sta sestri in Pepa je dala Zefi 6 bankovcev po 100 Din, da bi jih splovila v svoj koveč. Pa je Zefa res denar splovila v svoj avigvila ga ni nikoli, ker je bil že nekdo drugi tako prijazen in je vzel ta denar mesto nje. Pepa je dolžila delavca Kreyseta, ki je bil prav tisti dan pri njih na obisku in ga je še v sobi našla, ko je porednež na njeni postelji užival sladko popoldansko spanje. Ker je pa bilo tedaj v Smarju na domu Pepe in Zefe več ljudi, jima je lahko tudi kdo drugi odnesel denar, vsled česar je bil Kreyse oproščen vsake krivde in kazni.

Jera je civilita ter grenke solze brisala, ko je zagotavljala sodniku, da ni nič slabega nameravala, ko je potovala s svojim fantom po svetu in se v glasovnice vpisovala z njegovim priimkom, češ, da se bo danes ali jutri itak pisala tako kakor on. A to navihani fant Bizelj jo je pogledal postrani in ugovarjal, da zdaj ne misli na poroko, ker so medeni tedni že minuli in se drugi ne morejo več povrniti. Jera je plakala še hujše in odpirala denarnico, da plača 50 Din gube za ime, ki ga najbrže ne bo nikoli našla.

Kaj je s teboj bujogrudna Marta? Zakaj jokiš, da bi se kamni smilila? Senat te je spet obsodil na 2 meseca ječe, ker si ukradla Silvi malo vrtno verižico, ki niti zlata ni bila. Ali ne slišiš predsednika, ki pravi, da že 12 let posnemaš srako in si bila že dvakrat v Begunjah? O ta nesrečna zadeva! Bila si za natakario pri gospe Vilmi v Ljubljani, pa nisi mogla pozabiti svojega prvotnega žalostnega poklica. Presti so te vsak dan bolj srbili in vzela si verižico gospejine hčerke. Obtožnica te je dolžila še drugih tatvin, pa ni dokazov in zdaj odhajaš v zapor; debele solze ti teko po licih, a kesanje je prepozno. Ječar že poznavanja s kješje; pozdravljena Marta, pa spametuj se enkrat!

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Lz Trbovelj

t— Vedno nove skrbi. Komaj so se rudarji rešili težkih skrbi radi ustavitve obratovanja TPD, že so jih pričele mučiti nove, nič manj trpljenja polne. Sporazum med prometnim ministrom in TPD dovoljuje namreč, da TPD lahko nanovo uredi delovno razmerje do rudarjev. Pri tem se misli na povečanje delovnega časa in na zmanjšanje plač. Če je že sedaj po redukcijah obojega in plač položaj obupen, bi bil po izvedbi novega delovnega razmerja naravnost neznosen. Vsi zato z nestrpnostjo pričakujejo prihoda rudarske deputacije iz Beograda. Takoj po njenem prihodu se obetajo večji sestanki, da se pripravi delavstvo na bodoče podobne atake, kakor je bila 3. t. m.

t— Nove določbe za trgovce. Trgovska zadruga v Laškem je sklenila za trboveljsko občino nove določbe glede zapiranja in odpiranja trgovin. Čas, med katerim se sme prodajati, je določen sledeče: Za Trbovelje in Hrastnik ob plačilnih sobotah, t. j. vsako drugo soboto od 7. do 12. dopoldne; in od 1. do 7. večer. Ob drugih delavnih dneh od pol 8. do 12. dopoldne in od 1. do 6. večer. Ob nedeljah in praznikih od 7. zjutraj do 11. dopoldne. Ves dan ostanejo trgovine zaprte: na Novo leto, velikonočno nedeljo, velikonočni ponedeljek, binkoštno nedeljo in ponedeljek, Sv. Rešnje telo, Božič in Sv. Stefan kakor tudi na državni praznik dne 1. decembra.

t— Stavbno gibanje v Trboveljah. G. Pavlenč, mizarski mojster si gradi enonadstropno hišo, ki jo prizida k svoji delavnici, g. Rženčnik v Petelinovi vasi istokotno enonadstropno hišo, g. Puškar na Vodah pa si postavlja brivski salon.

t— Volilni boj za zbornico. Klerikalni zaupnik in Hrastniku opozarja v »Slovenec«, kam naj gredo volilci iz Čeč, Sv. Marka in Sv. Katarine povprašati za glasovnice, ker jim ne dostavlja pismoona pošte direktno. Svetujemo mu, naj si volitev v obrtno in trgovsko zbornico ne žene preveč k srcu, da ne bo imel po 22. septembru preveč velikega mačka. Njegovi simpatizerji v občini se dajo namreč naštetj na prste obeh rok.

t— Rok za vpogled v izkaze o predpisu dohodninskega in rentnega davka za leto 1926 pri davčnem uradu v Laškem poteče z današnjim dnom.

Naši onstran granic

Kakor vrag križa...

Kakor vrag križa, se bori Italijani slovenskih krajevnih imen.

Tako so opazili v Cerknem, kjer strahuje par črnosrajčnikov vso okolico, da nosi gospodarstveniki dom še vedno slovenski napis in da imajo celo ognjeglasi slovenski napis »Cerkno« na čeladnih in kar je še najhuje, da nosi celo maslo, ki ga izdeluje odnoda Mlekarska zadruga, na modelu slovenski napis »Cerkno«. Ker so se bali, da bi njih očem ne škodoval napis na Gospodarskem domu in da bi čelade istokot ne bile trepežne s slovenskim napisom, posebej še, da bi slovensko maslo bolje teknilo, so poklicali zastopnike društev in jim dali ferman, naj ta domača stramota izgine, prikaže pa naj še edino zvečična laščina na tem maslu. In to samo radi tega, da bo omenjenih par gospodov mirno spalo in da bodo lahko rekli, da so kaj storili.

Drugo, kar jih bode v oči, so društva. To je nekaj takega — v Italiji po vaseh in društvenega gibanja — da so prepričani, da mora biti nekaj nevarnega za tem. Ni čuda torej, da posvečajo vso skrb društvom in nikoli ni dovolj paznosti in tem oziru. Da so v Ajdovščini razpustili društvo, je znano. Da fašisti izživajo, to morda ni znano. Pri tem se ne strajujejo niti veleoriginalnega in junaka dejanja — nastavljanja nog v Tolminu se je hotelo vpisati v edino »Rokodolce« in bralno društvo kar 30 fašistov. Gotovo jih k temu dejanju ni gnala gola ljubitev do slovenskega društva, ampak so imeli drugačne namene. Da po Tolminu splošno radi delajo hišno preiskavo, je znano. Iščejo bombe, ki jih ni.

Cedarska podprefektura prepoveduje slovenske veselice, ako nimajo na sporedu tudi po eno italijansko igro patrijotizma vsebine. Lahko bi vedeli, da se patrijotizem ne vceplja v jeziku, ki ga ljudstvo ne razume.

Ukinjene šole

Italijanske oblasti imajo navado, da nas obdarujejo vsako jesen s kakim posebnim darom ljubeznivosti na slovenskem polju. Letos so nam vzele slovensčino na nižjih razredih slovenskega tehničnega zavoda v Vidmih in na najvišjih razredih slovenskega učiteljskega v Tolminu. Na teh dveh zavodih je od oktobra dalje učni jezik italijansčina, slovensčina pa se poučuje kot predmet.

Odlok je spisan tako, da bi lahko kdo mislil, da se v višjih razredih tehničnega zavoda še vedno poučuje v slovensčini, enako tudi v nižjih razredih tolminskega učiteljskega. Temu pa ni tako, kakaj teh razredov sploh ni več, ker so jih ukinili že prej. Letos je izginilo še tisto, kar je ostalo.

V brošuri »Novim podložnikom in Italiji«, ki se je izdala takoj po zasedbi Prisornja, so pisali:

»Kaj bode pod laško vladno s slovenski mi solami in slovenskim jezikom? — Slovenske šole s slovenskim jezikom bodo proste. Najboljši dokaz vam je odlok laške vlade, da se otvori v Tolminu učiteljske za slovenske gojence in gojenke.«

To je bilo takrat.

Danes pa je najboljši dokaz, da v Italiji slovenske šole niso proste, ta, da so ukinili zadnji okrnili ostanek učiteljskega.

V tistem hipu in v dobi, ko priznavajo evropski narodi celo divjim narodom svojih kolonij pravico do šole, se tlačijo v kulturni Italiji vitalne pravice odločka enega naroda, ki po številu ni močan, a je po svoji izobrazbi in zavednosti med prvimi. Sloveni v Juljski Krajini pa ne bodo klomali. Samozavest naroda bo čuvala ob domačem ognjišču, kar mu hoče vzeti ulica.

p— V pazinskem okraju je bilo po italijanskem ljudskem štetju 1921 prebivalstva 50.852. Italijanov 21.049, Srbohrvatov 28.487, Slovencev 1213. Od 28.487 Srbohrvatov je navedenih 21.659, ki govorijo tudi italijansko, od Slovencev pa 1210. Za »govorijo tudi italijansko« zadošča parnavadnih besed in stavkov. Vidi se namreč,

Obvarujte svojemu ljubljencu

dehtečesvilnate lase otroške, katere tako radi božamo in poljubljamo! Negujte jih vedno z **Elida-Shampooom**, ki temeljito očisti in je popolnoma neškodljiv. Prekrasen sijaj in čarobni prirodni valji so zanesljivi uspeh vsakokratnega umivanja z brezvodni

JUGOSLAVENSKO D. D. GEORG SCHICHT, OSUJEK, Oddelek »Elida«.

Poljite ml brezplačno originalni avtorjet ELIDA-SHAMPOO 14VI

Ime: _____ Naslov: _____

Prilpite prošim, izpolnjeni odresadaj na dopisnico.

SHAMPOO ELIDA

Gospodarstvo

Zaključno poročilo Zagrebskega velesejma

Po podatkih zagrebske velesejske uprave, je število razstavljalcev na zadnjem Zagrebskem velesejmu znašalo 857; od tega 522 (61 odstotkov) tuzemskih in 335 (39 odstotkov) inozemskih. Med tuzemskimi razstavljalci je bilo najmočnejše zastopano gospodarstvo Hrvatske in Slavonije s Sremom (385), potem Slovenije (55), Srbije (42), Bosne in Hercegovine (16), Dalmacije (14) in Vojvodine (10).

Od tujih držav sta razstavljali v lastnih paviljonih Francija (100) in Češkoslovaška (25), dočim sta Poljska (10) in Švica (18) organizirali lastni skupini. Potem so bile zastopane: Nemčija (60), Avstrija (48), Italija (20), Zedinjene države (14), Anglija (13), Madžarska (16) in po nekoliko razstavljalcev Nizozemska, Belgija, Švedska, Norveška, Danska, Španija in Rumunija.

Kakor pravi poročilo, je bil moralen uspeh velesejma enak materialnemu. Ta materialni uspeh velesejma je po tem poročilu prvi vidni znak, da splošna gospodarska kriza ponehava in da je gospodarstvo na poti ozdravljenja. Kot tak znak je v prvi vrsti omeniti pojav, da se je na dobri finančni podlagi mnogo trgovalo z dobrimi potrebni in ceninimi predmeti, dočim je za luksuzne predmete bilo manjše zanimanje. Najbolje so odrezale naslednje stroke: tekstilna, usnarjska, lesna, strojna, kovinska, pločevinska, papirna, grafična, stavbna, kemijska ter industrija alkoholnih pijač.

Od inozemskih razstavljalcev so zabeležile posebno dober uspeh tvornice strojev za obdelovanje kože, lesa, tekstilij, kovin ter za industrijski pogon in tvornice lokomotiv za ožkotirne železnice.

Poset velesejma je bil spričo lepega vremena več čas odličen. Tudi znatno število inozemcev je posetilo velesejem. Ogled posameznih strok je bila po številu razstavljalcev najmočnejše zastopana tekstilna industrija, in sicer s 128 tvrdkami (94 domačih in 34 inozemskih), potem stroji in pločevina 113 (62 in 51), papir in grafika 91 (43 in 48), motorna vozila in potrebščine 85 (28 in 57) in drugo.

Razstavljalci so bili, kakor pravi poročilo, v splošnem popolnoma zadovoljni tako glede direktnega kakor propagandnega uspeha. Slednji ima na velesejmih veliko in za mnoge stroke glavno ulogo.

Hmeljska poročila

Zatec (ČSR), 14. septembra. Zeló živahno. Cene do 4900 Kč za 50 kg (okrog 145 Din za 1 kg).

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (14. t. m.). Pšenica: baška, 75—76 kg, 1 vag. 252.50; baška, 1 vagon 255; baška, kanal, 10 vagonov 262.50; baška, Tisa, 10 vagonov 265. Turšica: baška, 5 vagonov 155. Tendence mirne.

Živinski sejem v Mariboru (14. t. m.). Dogon 12 bikov, 9 konj, 190 volov, 464 krav, 6 telet, skupno 661 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debeli bik 8—8.50, vol 7—7.50, plemenski bik 4—4.50, bik za klanje 5—6, krave za klanje 6 do 6.50, plemenske krave 5—5.50, krave za klanje 3.50—4.50, mlazne in breje krave 4.50—5.50, mlada živina 5—8, teleta 10 Din. Prodanih je bilo 882 komadov; od teh za izvoz v Avstrijo 85, v Italijo 16. Govedina je bila po 9—18, teletina 10—19, svinjina 10.50 do 27 Din kg. Kunčija je bila precej živahna.

Dunajski goveji sejem (18. t. m.). Dogon 2994 komadov; od tega iz Jugoslavije 1012 glav. Voli so se podražili za 5 do 10 grošev, a bikli so se pocenili za 10 do 15 grošev, ena-

Velika izbira dežnih plaštev, iopičev, pelerin

ravnokar došla

Jos. Rojina

Ljubljana, Aleksandrova c. 3.

Izjava

Podpisana preključem vse žaljive besede, katere sem govorila zoper Antona Gavtrožo iz Obrij.

1259 MARIJA LUŽAR, Sneberje.

Častna izjava

Podpisani A. Vogel s tem preključem in obžalujem vse žaljive besede, izgovorjene v gostilni Hel Meden v Begunjah glede osebe g. Frana Rihtarja, prokurista banke »Slavije« v Ljubljani.

V Ljubljani, 13. IX. 1926.

1258 A. VOGEL

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod Ljubljani 14. septembra 1926

Višina barometra 308.6

Kra	Čas	Barom.	Temper.	rel. vlažn.	Směr vetra in brzina v m	Ublonios	Vrsta padavine
OBAZROVANJA				g/o		0—10	o opažovanju: mm do ure
Ljubljana (dvorec)	1.	765.7	16.0	91	N 1	10	38.0
	2.	766.1	18.0	86	N 2	10	
	3.	769.1	19.0	82	NW 1	8	
	4.	769.9	16.0	81	NW 1	8	
Maribor	8.	769.5	14.0	94	NW 1	10	34.0
Zagreb	8.	77.96	17.0	72	ENE 1	10	20.0
Beograd	8.	768.0	14.0	76	NW 2	6	3.0
Sarajevo	8.	767.8	17.0	93	mirno	9	1.0
Dubrovnik	8.	766.0	23.0	54	mirno	0	
Praga	7.	764.2	25.0	41	N 1	5	
	7.	768.1	12.0	—	SW 3	5	

Solnce vzhaja ob 5:36 zahaja ob 18:15

Ust. zraha ob 12:39 zahaja ob 23:05

Dunajska vremenska napoved za sredo: Večina jasno, topleje.

Tržaška vremenska napoved za sredo: Mirni vzhodni severovzhodni vetrovi, nebo spreminljivo, temperatura od 19 do 24 stopinj, morje lahko razburkano.

varenje in 800 m jeklenih vrvi. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Reka ne more živeti. Milanski gospodarski dnevnik »Il Sole« piše o Reki med drugim: Reka je zbirališče za italijansko prodiranje v države vzhodne Evrope. Nemože je, da se promet Reke dvigne na predvojno stopnjo. Reki je treba osigurati življenje tudi z dvignjenjem njene industrije, ki propada. V Kvarnerski ladjedelnici (prej Danubius) je delalo pred vojno 3000 delavcev, danes pa jih dela samo 600. V tvornici torpedov je bilo pred vojno 1500 delavcev, sedaj jih ni niti 500. Podobno je z drugimi podjetji. Računa se, da je padlo delo v reških obratih za 60 odstot. napram predvojnemu času. Omenjeni list zahteva popolno davčno oprostitve reške industrije, ki bi na ta način mogla uspešno konkurirati industriji v bližnjih državah, ker je poleg tega tudi delovna sila v Italiji cenena. Podobno pijejo tudi drugi italijanski listi. Iz vsega tega jadicovana sledi: Italija je svojevarno zahtevala Reko zase zato, da bi škodovala Jugoslaviji, kateri edino pripada Reka po svoji naravni legi, ter da bi jo uporabila za svoje prodiranje na Balkan. Živeti pa bi jo pustila na naš račun, kajti brez Jugoslavije, svojega naravnega zaledja, Reka ne more prosperirati.

Koliko denarja pride na osebo v posameznih državah. Na dolarje preračunano pridejo naslednji zneski novčanic (z uvaževanjem zirovni obveznosti emisijah zavajev) in kovanega denarja na eno osebo: v Angliji 65.9, v Švici 53.5, v Franciji 36.8, v Švedski 28.4, v Nemčiji 22.8, v Avstriji 22, v Češkoslovaški 17.8, v Jugoslaviji 8.9, v Poljski 2.9; brez kovanega denarja v Španiji 37.5, v Madžarski 10.3, v Rumuniji 8 dolarjev.

Borze

14. septembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 76—77.50, Vojna škoda 308—310, zastavni in komunalne kreditne 20—22, Celjska posejilnica 193—196, Ljubljanska kreditna 165 do 170, Merkantilna 90—92 (92), Praštrediona 865—868, Slovenska 49—0, Kreditni zavod 165—175, Strojne 112—115, Vevče 108—0, Stavba 55—65, Sešir 103—0. — Blago: En zaključek: turščica, 60 vagon nakladna postaja, 1 vagon po 157.50. Povpraševalo se je po hrastovih drevih, hrastovih hloh in lanenem semenu. Ponudbe običajne.

ZAGREB. Zasebni papirji nespremenjeni. Slovenska se je zopet vrnila na tečaj 50. Vojna škoda, promptna je bila zaključena po 710. Za investicijsko je bil prvi denar na 37. — Dinar se je v Curihu dvignil na 9.1425, dočim sta Pariz in Italija nazadovale. Tendence na zagrebškem deviznem tržišču niso spremenjene. Tečaj niso zabeležili večjih sprememb, Dunaj je malo poskočil, a Pariz in Italija sta ponostila v razmerju njune mednarodne oslabitve. Skupni devizni promet 4.5 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj izplačilo 797—801, Berlin izplačilo 1344.28—1348.28, Budimpešta 0.0788—0.0792, Italija izplačilo 2014.—2026, London izplačilo 274.2—275.4, New York ček 56.292—56.592, Pariz izplačilo 163—165, Praga izplačilo 167.3—168.3, Svica izplačilo 1062.25—1066.25; valuta: dolar 55.75—56.05, avstrijski šiling 798—802; efekti: bančni: Eskomptna 100—101, Poljo 14—15, Kreditna Zagreb 161 do 102, Jugo 92—93, Obrtna 55—56, Praštrediona 865—867.5, Slovenska 50—51, Ljubljanska kreditna 165—170; industrijski: Gutmann 230—235, Isis 52—53, Slaveks 115—120, Slavonija 31—31.5, Trbovlje 340—345, Vevče 105—115; državni: investicijsko 77—78, agrarne 42.5—44, Vojna škoda, promptna 308 do 309, za september 0—310, za oktober 312 do 313, kasa 308.5—309.5.

BEograd. Devize: Dunaj 796—798, Berlin 1346—1348, Budimpešta 0.0795 do 0.0798, Bukarešta 27.25—27.50, Italija 208 do 205, London 274.65—274.75, New York 56.46 do 56.47, Pariz 159.5—160, Praga 167.7 do 167.75, Svica 1094.5—1095.

CURIH. Beograd 9.1425, Berlin 123.225, New York 517.50, London 25.12, Pariz 14.70, Milan 18.50, Praga 15.33, Bukarešta 2.60, Sofija 3.75, Dunaj 78.0375.

TRST. Devize: Beograd 49.50—50.25, Dunaj 305—415, Praga 82.75—83.25, Pariz 80 do 81, London 185.25—186, New York 27.85 do 28.05, Curih 538—545, Budimpešta 0.0385 do 0.0406, Bukarešta 19—14, valuta: dinarji 49—50, dolarji 27.70—28, 20 zlatih frankov 106—110, zlati lira 586.56.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.51—12.55, Berlin 168.55—169.05, Budimpešta 99.09 do 99.39, Bukarešta 3.5625—3.5825, London 34.88 do 34.48, Milan 25.35—25.45, New York 707.65—710.15, Pariz 20.10—20.20, Praga 20.9650—21.0450, Sofija 5.12—5.16, Varšava 78.26—78.75, Curih 136.75—137.25, valuta: 82: dinarji 12.48—12.54, dolarji 704.50 do 708.50.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Praga 59.625, v Berlinu 7.422, v Londonu (popoldne) 24.6, v New Yorku (13. t. m. po borzi) 1.77.

Iz življenja in sveta

Tifus narašča

Izpregovorili smo o tifuznih obolenjih v Hannoverju, ki so zavzela tak obseg, da epidemije ni mogoče omejiti. Število bolnikov narašča od ure do ure. Bolezen je dobila tako nevarno lice, da ogroža že celo deželo in zdravniki se s strahom vprašujejo, kaj bo, če se ne zgodi čudež in stvar naenkrat ne preneha sama od sebe. Od ure do ure se javljajo novi bolniki, smrtnih žrtev je vedno več. In ker traja tifus tri tedne, preden se razvije do popolnosti, obstoji bojazen, da je bolezen, glede svojega obsega, šele v začetku in da bodo posledice epidemije nedogledne.

Število inficiranih je torej nedvomno veliko in naval bolezni je šele treba pričakovati. Zdravniških veščakov pa že sedaj primanjkuje in prav tako je tudi število bolnišniških zelnarstev. Iz Hannoverja so telefonirali v Berlin in prosili vlado, naj ministrstvo delegira več vseučiliških profesorjev v Hannover, da se ugotovi izvor nesrečne epidemije. Nemške univerze se sedaj posvetujejo, kaj na store. Gre predvsem za pomoč bakteriologov, ki naj bi preiskali vse vode in skušali določiti, kaj je pravzaprav vzrok, da ni mogoče bolezni niti malo omejiti.

Domače oblasti store vse, da bi ustavile širjenje bolezni. Prebivalstvu so na razpolago cepilne postaje, kjer se lahko da vsako cepiti proti tifusu. Šele s sodelovanjem najboljših nemških zdravniških veščakov je upati, da se posreči ugotoviti izvor in ognjišče bolezni ter ji zadati smrtni udarec. Vsa Nemčija stoji pod tegobnim vplivom te epidemične bolezni, ki na tako zagone način uničuje življenje svojih nesrečnih žrtev.

Kako so med avstrijskim plemstvom rekrutirali diplomate

Bivši avstrijski poslanec grof A. Sternberg je pravkar izdal knjigo zanimivih spominov in pikantnih storij iz proslule avstrijske diplomacije. Knjigi je dal posrečen naslov: »Papeži, cesarji, kralji in židje« — (kakor je včasih Roda-Roda znal rafinirano zapisati: »Von Bienen, Drolhen und Baronen«).

Iz zapiskov grofa Sternberga, ki očitno pozna avstrijsko plemstvo do mozga, izhaja, da nekdanjih cesarsko-kraljevih grofov, baronov, nadvojvod itd. ni ba trla prevelika učenost. Če izvzamemo morda Liechtensteine in Auersperge, navaja grof Sternberg celo vrsto imen, katerim avtor povsem neženirano dostavlja pridevek »rodni ne budakovi«. Po večini se učitelji na debelih plemenitaskih sinov niso kaj prida trudili, da bi jim utepili v glavo modrosti; bilo bi tudi zaman. Toda eden je bil med njimi, profesor Bernatzi, ki ni imel navade, svojim gojenecem priznati. Ko je nekdo izpraševal dva mlada princa, ki sta na vsa vprašanja trdovratno molčala, jima je dejal: »Visokosti, le predobro vem, da ne morem preprečiti, da ne bi postali ministri ali poslanci. Ali eno leto boste še počakali.« In ju je vrgel.

Nekemu plemiču, ki se je posebno odlikoval po svoji trdglavosti, je bila sreča naklonjena: poročil je hčerko mogočnega princa Kinskega in njegov tast ga je hotel na vsak način utihotapiti brez izpita na mesto poslaniškega atašee. Enkrat je to že dosegel, ko je šlo za njegovega starejšega sina, ki je bil kot sportnik v Londonu zelo priljubljen. Toda Goluchowski, tedanji avstrijski minister vnanjih zadev, je staramu princu odklonil njegovo željo. Tedaj pa je Kinsky vzrotil: udaril je s pestjo po mizi in zavpil: »To je nepriestranost! Enemu dovolite, drugemu pa ne!« Slednjič se je moral seveda minister ukloniti in Kinsky zet je v resnici postal poslaniški ataše. Ime mu je bilo — Otokar Czernin, taisti, ki je pozneje tako modro vodil avstrijsko zunanjo politiko. Izpita pa kakopak ni napravil nikdar... ker mu ga pač ni bilo treba delati.

Maksim Gorki:

Delo

Blizu Kazanja je velika tovarna ladja z blagom iz Perzije zavozila na pčino in dobila teže poškodbe na dnu. Skupina nosačev, namenjenih, da ladjo raztovorijo, me je vzela seboj. Bilo je v septembru, močan veter je vel s kopnega, na sivi reki so jezno poskakovali valovi, veter jih je razbil kakor besen in mrzel dež je padal na reko. Delavci, približno petdeset mož so se v mračnem razpoloženju namestili na krovu praznega tovornega čolna, zaviti v plachte in jadra. Majhen parnik je splojhalo vleklo čoln in bruhal snope rdečih isker v dež. Bilo je proti večeru. Svinčeno težko, mokrsko nebo se je temno spuščalo na reko. Delavci so mrmrali in psovali, kleli na dež, na veter, na celo življenje, leno so se vlačili po krovu semintja in iskali zaščite pred mrazom in mokroto.

Proti polnoči smo prišli do kraja nesreče. Našo ladjo so tesno zavozili ob ponesrečenem. Naš predelavec, star možak, zvit pes s kozavim obrazom in ostrim jezikom, z očmi in nosom kakor jastrebn, je strgal čepico, mokrsko, da je kar kapalo od nje, raz golo črepanjo in zakril z visokim, ženskim glasom:

»Molči, fantje!«

Dno oceana se dviga

Vzrok: potresi.

Zavod za raziskovanje morja v Londonu poroča, da se je po njegovih sklepih dno Atlantskega oceana v zadnjem času zelo dvignilo. Neka ladja, ki je bila poslana, da popravi podmorski kabel blizu otoka sv. Helene, je ugotovila, da je skorja na mestu, ki je bilo poprej 4500 m globoko, tako dvignjena, da se je morsko dno zvišalo za celih 300 m, in meri sedaj globočina le še 4200 m. Slična povišanja morskega dna so se ugotovila tudi na raznih drugih mestih.

Te izpremembe na morskem dnu si učenjaki razlagajo z velikimi potresi, ki so v Atlantskem oceanu prav česti. Tudi pod morjem se namreč odpira zemlja in nastajo vulkani. Erupcije povzročajo preoblikovanje morskega dna, ki se na enem mestu dvigne, na drugem pa zopet upade. Tudi morsko dno je podvrženo izpremembam kakor površina naše zemlje, samo da mi teh katastrof ne čutimo tako silo, kakor delovanja ognjenikov na suhem.

„Charleston“ v Charlestonu zabranjen

Župan Charlestona, inajhnega mesta v Zedinjenih državah, kjer se je poročil ples, ki nosi po njem ime, je v sporazumu z mestnim občinskim svetom sklenil »charleston« odločno zabraniti.

V prepovednem aktu utemeljuje župan zabrano »charlestona« tako-le: »Dokler so charleston plesali še samo pri nas, si je ples znal ohraniti svojo visoko moralnost; toda ko so ga plesni učitelji prenesli v newyorške in chicagske beznice, je izgubil svojo etično vrednost in služi zdaj le še mladini v pohujšanje.«

Tak edikt je torej izdal charletonske župan in zapretil vsakomur, kdor bi se pregrešil proti njemu, s kaznijo 100 dolarjev in osemindvajsetim zaporom. Sto dolarjev je precej čedna vsotica tudi v Dolariji in osem dni ričeta ni karsibodi. Mutatis mutandis bi se tudi tu lahko poslužili pregovorov, da ni nihče prorok v domovini, ker charleston uganja orgije po vsem svetu, samo v svojem rojstnem kraju je takorekoč konfisciran.

ŽENA, KUPI

vendar vsa oblačila za družino, posebno pa sebi nov krasen isesni plašč pri trdko Drago Schwab, Ljubljana. Saj mnogo prihraniš in kupiš tam vedno le prav dobro blago!

Lepa Američanova gesta

Na bulvaru v Parizu... Star zakonski par se vleče trdno med vrvečo množico ljudi in vozil. On je sklonjen k tlom, kakor da bi jih hotel pometati s svojo veliko belo brado; ona, vsa v brazdah in zgrbljena pod težo let, se opira nanj... Občlena sta v zakrpane cunje, drseč je njun korak. Iz takšija stopi mladenič rdečelice, obleden po modi, ki vlada v New Yorku: v flanelast ohrapen khaki z nenavadno širokimi hlačami.

Dolgo gleda ubožni par, potem pa se obrne na bližnjega stražnika.

»Aoh, please, policeman, evo vam petdeset frankov. Dajte jih onima nesrečnikom, da si kupita kosilo.«

Stražnik se začudi, pomisli, nato pozdravi, vzame denar in stopi k starcu in njegovi ženi:

»Nate, očka in mamka, gospod vama je dal za dobro kosilce. Pojdita z menoj, vaju popeljem v restavracijo...«

Deložirana italijanska kolonija v New Yorku

Kakor v mnogih velikih mestih, stanujejo v New Yorku prebivalci tujih narodnosti kompaktno v svojih četrtih. Italijani so izvolili za bivališče poseben kvart, ki leži med ulicami Carmine, Blecker in Dougal. Ta četrt nosi ime »Mala Italija« in v njej živi nad 5000

Italijanov, ki so pred kratkim bili obveščeni, da se morajo v dveh tednih izseliti drugam.

Italijanska naselbina v New Yorku je že dokaj stara in sega njen postanek 30 let nazaj. Pred tem časom so kupili nekateri imoviti Italijani skupino hiš, katere so dajali v podnajem. New York pa hoče ostati na višku modernizma tudi v stavbnem pogledu in neprestano izpreminja svoje lice. Arhitekti so nedavno sklenili, da je treba prebiti baš italijansko četrt, v kateri hočejo imeti prostor za 6. avenijo. Tako je prišlo do sklepa, da se morajo Italijani izseliti, kar je izzvalo med italijanskimi emigranti razumljivo razburjenje.

Ogorčenost je tem večja, ker vlada tudi v New Yorku velika stanovanjska kriza in je le težko najti kotiček, kamor se človek stisne s svojo družino. Italijani so skušali napeti vse sile, da bi se deložacija ne izvršila in so skušali celo demonstrirati. Priredili so obhod z ženami in otroki. Demonstracija te njihove nevolje je bila izjemno uspešna, da so jim nerodajni činitelji podaljšali rok za izselitev za celih 15 dni. Po tem času pa si lahko kupijo šotore, da bodo taborili izven mesta.

Fernando Cortez,

prvi Evropejec, ki je stopil na mehiškansko tla (1519). Nedavno se je španska vlada obrnila na mehiškansko, da dovoli prevoz njegovega trupla v Seviljo. Mehikanci pa so prošnjo odbili.

× Živ otrok mrtve matere. V Mienu na Francoskem je izvršil zdravnik pred kratkim zanimivo operacijo. Neka žena, ki je bila tik pred porodom, se je morala podvreči kirurškemu nožu, tekem operacije pa je na zdravniški mizi umrla. Operater je bil tako srčen in vztrajen, da ni izgubil poguma ter ni hotel popustiti, marveč je mrtvo mater operiral še naprej in čez pol ure spravil na svet otroka ter ga iz nezvesti zbudil k življenju z umetnim dihanjem. Zdal se dete v zdravniški oskrbi razvija čisto normalno.

× Veliko kokainsko afero so te dni razkrili v Berlinu, kjer je kokainizem in morfinitizem zadnja leta strahovito razpasen. Kakor v drugih kokainskih tihotapskih kompanijah, je tudi v berlinsko afero vpletena cela vrsta odličnejših osebnosti, katerim je načeloval bivši lekarnar Hahn. V njegovi hiši je bilo skladišče strupov in glavno shajališče tihotapev, ki so beli otrov in morfijski raznašali širom Nemčije in posebej tudi na Dunaj. Policija je polovila še lepo število tihotapev, med katerimi so bili najagilnejši nekateri bivši caristični častniki.

Če rad bi jel in nimaš teka, vzemi svet, ki ti ga dam: Na svetu ni ga boljšga leka, kot je naš slavi

Edina izdelovalnica

E. JERAS in DRUG, Ljubljana-Moste.

bili dela izstradali, kakor da so že od davnaj vsi stremeli za užitek, poldrug cent težke vrecne metati iz roke v roko in vihrati s težkimi svežnji na grbi. Kakor igraje se so delali, z veselo otroško udanostjo, z onim pianim veseljem nad delom, ki ga po sladkosti prekaša samo — objem žene.

Velik, brkat mož v dolgem površniku — bil je pač lastnik blaga ali njegov pooblaščenec — je naenkrat naglo nervozno:

»Ljudje — za eno vedro dam! Vi zlodji, za dva dam! Samo krepkeje pomirite!«

Od vseh strani obenem so rjuli močni glasovi iz teme:

»Tri vedra!«

»Naj bo, tri torej! Potem pa tudi delajte strumno!«

In vihar dela je divjal še besneje:

Tudi jaz sem se oprjel, vlačil sem vrece, jih metal, norel nazaj in jemal druge; in zdlo se mi je, kakor da se jaz sam in vse okoli mene vrtinči v surovem plesu, kakor da bi mogli ti ljudje mesece in leta delati tako strašno in tako veselo, ne da bi se utrudili, ne da bi varovali svoje delo, kakor da bi bil tudi kos, cerkvene stolpe in minarete po mestu zagrabiti tako in jih odvreči, kamor bi hoteli.

Na splošno željo še danes!

Na lepem plavem Dunavu

V glavni vlogi naša ljubljanka

Lya Mara.

Izven programa MATICA ŽURNAL II. Šahovski turnir, kolesarska dirka itd.

Pripravlja se velfilm junaštva, sijaja in razkošja: »GROFICA ORLOV«. Včerajšnje predvajanje, par scen iz tega velfilma, je izzvalo splošno presenečenje in občudovanje.

Danes predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Najudobnejši kino v Ljubljani

Telefon 124.

Porotne obravnave

Ljubljana, 14. septembra.

Roparski napad

Danes dopoldne se je zagovarjal pred porotniki komaj 19letni delavec Lojze Bekš iz Zirovskega vrha. Mirno in brezčutno je sedel na zatožni klopi. Bledo lice je tajilo vsako čustvo, ki se poraja v notranjosti. Obtožen je bil radi hudodelstva roparja. Fant je v domači občini na najslabšem glasu in je bil že enkrat v preiskavi radi hudodelstva roparja, a je bil takrat vsled pomanjkanja dokazov izpuščen.

Na Zirovskem vrhu životari 70letni Lovrenc Kavčič, ki je bil svoj čas tudi Bekšev varuh. Ker starček ne more več delati, je svoje posestvo prodal za 25.000 Din. Za to je zvedel njegov nekdanji varovanec in ga kmalu nato posetil. Ko je videl, da je sam, se je čez pol ure vrnil maskiran in s sekuro v rokah. Kavčič je sedel ravno pri ognjišču. Bekš je dvignil sekuro nad njegovo glavo in zavpil: »Denar, če ne boš hlin!« Zahteval je, naj mu pokaže listino. Kavčič mu je odgovoril, da ima denarnico v sobi, naker je šel Bekš za njim. Tam pa mu je pomolil starček pod nos prazno listino. Zlikovec jo je pogledal in vrgel ob tla, naker je izginil.

Lojze Bekš se je zagovarjal, da ga je tisti dan premagalo hrepenenje po cigareta; tah in je hotel od starca samo 10 Din za svačice. Porotniki pa mladeniču niso verjeli in so potrdili vprašanje o krivdi, naker je bil Jože Bekš radi hudodelstva roparja obsojen na tri leta ječe, upošteva je pri tem izredno milost, mladost in zanemarjeno vzgojo obtoženca.

Požig v zmedenosti

Dne 8. julija 1919. je zagorel v Slavini žalosten kres — mlin Jože Medveda. Čez dober mesec potem je spet šla po ondodni okolici od ust do ust novica, da je nekdo poskušal zažgati mlin Mihe Sevske v Radgoncih.

Ljudje v Slavinski okolici so jeli ugibati, kdo je požigalec, a mlinarji so se bali in čakali, kdaj sfrfota rdeči petelin tudi nad njihovim mlinom. Ostalo je pa vse nepojasnjeno, tudi slučajni požiga se niso več ponavljali. Stvar je bila že skoro pozabljena, ko so letos kar naenkrat jeli šepetati ljudje, da je s požarom v zvezi Micka Kovačeva, zdaj delavka v Litiji. Odmev teh šepetajočih besed je pa čulo tudi tenkočrtno uho postavne in Kovačeva je bila aretirana. Prvotno je priznala, da je res zažgala, češ da jo je k temu pregovoril njen brat Lojze, ki je vedel, da bo enkrat gospodar domačega mlina, pa se je želel iznebiti konkurence. Pozneje pa je izpremenila svoj zagovor. Dejala je, da se je orožnika prestrašila, ker ji je zažugal, da jo mora aretirati, če mu dejanja ne prizna; v resnici pa, da je nedolžna in se ne zaveda, da bi bila to storila.

Tudi pred poroto se je tako zagovarjala in pravila, da je bila baš tiste čase zelo bolna, da je imela vročino, pozneje še španko in da ve o stvari le toliko, kolikor je zvedela od drugih domačih, če je res kaj storila, je napravila v boleznih in duševnih zmedenosti, ker se ničesar ne spominja.

Zagovornik dr. Fran Lokar je v stvarnih besedah pojasnil položaj nesrečnega dekleta, ki ji je v otroških letih umrla mati in je morala sama gospodinjiti celi družini. Ko se je zločin zgodil, je bila Micka šele 15letni otrok, je pa še danes precej duševno

no zaostala. Bila je res bolna in tudi drugi ljudje so jo tedaj videli pol živo tavati okoli.

Senat je stavljal porotnikom glavno vprašanje o krivdi in dodatno, ali je Micka storila dejanje v duševni zmedenosti. Porotniki so glavno vprašanje z 8 glasovi zanižali in Micka Kovačeva se jim je solznih oči zahvalila in veselo odhitela sestrin objem.

Danes bosta dve tajni razpravi proti Antonu Renku in Dominiku Brvar radi hudodelstva oskrumbe.

Maribor, 14. septembra.

Ljubavni umor pri Rušah

Danes je stal pred porotniki tovarniški delavec, 37letni Anton Lipnik iz Bistrice pri Rušah. Drž. pravdnštvo ga je obtožilo radi umora Antona Sagadina, tovarniškega delavca iz Bistrice, s katerim je delal skupaj v tovarni za dušik v Rušah. Bila sta nad tri leta dobra prijatelja in znanca. V Lipnikovo notranjost pa se je nekega dne vsilila zavist, ki mu je trovala srec. Zavidal je svojemu tovarišu, da zasluži več kot on. Kočeno je počel se Sagadinovo ženo. V nedeljo, dne 26. julija je sedel Franc Sagadin s svojo ženo Jožico in očetno hčerko Julčko v Postolovi gostilni v Ložnici. Ko se je zvečer odpravil domov, je prišel Lipnik, postal pred Sagadinovo mizo naker ga je Sagadin povabil, naj sede. Bogve, kaj je že krožilo po Lipnikovi glavi. Rekel je: »Pa ja ne boš ajfjal, če sem poleg tvoje žene.« Sagadin mu je odgovoril: »Kaj bom ajfjal, pa so se vsedli, pili in bili dobre volje. Ponoči so šli še v gostilno Gaubeja, kjer je bila muzika s plesom. Spili so par litrov vina in plesali. Lipnik je silil Sagadinovo ženo in jo končno tudi zvalil, da je šla z njim plesat. Vrta sta se kar sama v veži. Lipnik je začel Sagadinovo ženo poljubljati. Ker se je ta jezila, si je odgovoril: »Ne bodi tako kek, saj je vse eno, če te jaz poljubljam ali pa tvoj mož!« Tudi sicer se šli še v gostilno obnašal in jo vabil, naj gre z njim vno. Žena se je branila in odšla k možu. Okrog polnoči so odšli iz gostilne. Lipnik je prišel s prepričkom, češ, da ima s Sagadinom nekaj skupaj. Žena s hčerko je moža silila, naj gre domov. Lipnik pa je pri tem rekel otroku: »Jaz bom tvojega očeta ubil, kar z nožem ga bom zaklal.« Pri hiši je silil še v vežo, vrgel tam Sagadina na tla in mu končno zasadil nož v prsa. Čez nekaj minut je Sagadin umrl.

Lipnik se je zagovarjal danes, da je bil pijan in ni imel namena Sagadina umoriti. Porotniki so zanimali vprašanje glede umora in potrdili krivdo uboja. Senat je obsodil Lipnika na 14 mesecev težke ječe. Obtoženca je zagovarjal dr. Fran Irigoien.

Zabloda

Sledila je razprava proti Jožetu Zemljariču, kmečkemu fantu iz Ptujске okolice, ki je bil obtožen hudodelstva posilstva. Dne 5. avgusta je bil Zemljarič z večjo družbo na sejmu v Ptuj in je močno popival. Na potu domov je oskrnil neko še ne 14letno deklico.

Zemljarič je bil obsojen na 18 mesecev ječe. Pričaokoval je očitno veliko hujsko kazen, ker je bil z izidom razprave izredno zadovoljen. Njegov branitelj je bil dr. August Reisman.

sivega blata in so šli v krčmo, da — spijo svoja tri vedra vodke.

Tam je Baškin pristopil k meni. me ogledal in dejal:

»Kaj so vendar napravili s teboj?«

Ves vzhičen sem mu poročal o našem delu. Poslušal me je, vzdihnil in potem rekel s prezirom:

»Saj si norec! Ne, še hujske — idiot si!«

Napis: na ploščah

prevlečeni s radiotinkturo, morejo so čitati tudi ponoči. En primer:

Sokol

Mladinski odsek sokolskega društva v Mariboru javlja, da pričnejo vsi oddelki s redno telovadbo v sredo, dne 15. septembra po tem - le redu: moška deca 6-14 let ponedeljek in petek od 17.-18.30 v realci, vad. Stanko Lapajne; ženska deca 6-14 let sredo in sobota od 15.-18.30 na Zrinjskem trgu, vad. Ivanka Sketova; moški naraščaj 14-18 let tork in četrtek od 18.30-20 v realci, vad. Janko Dekleva; moški naraščaj 16-18 let v ponedeljek in petek od 18.30-20 v realci, vad. Franjo Mačus; moški naraščaj 14 do 18 let tork in četrtek od 20.-22 v realci, vad. Rajko Zotter; ženski naraščaj 14-16 let tork in četrtek od 17.-18.30 v realci, vad. Janko Dekleva; ženski naraščaj 16-18 let sredo in sobota od 17.-18.30 v realci, vad. Franjo Mačus; ženski naraščaj 14-18 let sredo in sobota od 18.30-20 v realci, vad. Franjo Mačus. K zadnjemu oddelku se sprejemajo telovadke, ki so že dan zaposlene v uradih in drugih obratih in radi tega ne morejo zahajati k drugim oddelkom. Telovadci in telovadke naj se javijo samo v oni oddelki, ki odgovarja njihovi starosti, razen onih dijakov in dijakin, ki obiskujejo 5. realko ali gimnazijo ali I. letnik učiteljske, oziroma trgovske akademije, ki smejo vstopiti v višja oddelka 16-18letnih, četudi niso še izpolnili 16. leto. Zapisovanje se vrši ob navedenih urah pri vadiateljih oddelkov na letnem telovadišču v Ljudskem vrtu, kjer se vrši v slučaju lepega vremena telovadba. — Mladinski odsek.

Dopisi

MENGES. 29. preteklega meseca je priredil Sokol mladinsko igro »Trajčičko«. Igrali so jo sami naraščajniki in naraščajnice z velikim veseljem. Obisk je bil naravnost rekorden. Mladi igralci so se zelo potrudili tako, da so bili vsi posetniki prav zadovoljni, le odmorji so bili predolgi. Temu se bo sedaj odpomoglo, ker se bo ves oter preuredil in nabavila garnitura novih kulis. Zatorej napreduj Mengesi, ne odslavlajte onih bratov in sester, ki pobirajo te dni prispevke za ta dela, temveč darujte po svojih močeh, da si bomo uredili dostojen kulturni hram. Sokol pa naj gre le po tej poti naprej in naj še večkrat vzporedi mladinske igre s svojim moralno oporo, mladim pa v veliko veselje. Tamburaški zbor Ekinosti prav pridno vežba. Parkrat so že pokazali svojo izurjenost in so vedno želi pohvalo. Le tako naprej. Volitve v Zbornico za trgovino, industrijo in obrt so oživele politično delovanje pri nas. Posebno dva znana gospoda, eden, ki spada pred altar, drugi pa v klobučarsko delavnico, sta zbrusila precej podplatov in pet, da sta nabirala glasovnice za g. Ogrina. Pri tem poslu sta se mnogokrat prav osmešila in tudi slišala sta nekaj poštenih. Za danes dovolj!

BOH. BISTRICA. Dne 8. septembra smo praznovali otvoritev sok. doma v Bohinju. Ker do sedaj nismo imeli lastne dvorane, smo morali životariji po tujih in neprikladnih lokalih, kar je zelo oviralo razvoj društva, dokler nismo končno vendar prišli do svojega zavešča. Ceravno je dom po zunanji obliki bolj skromen in primitiven, je na znotraj za tukajšnje potrebe dovolj prostora in bo predvsem izborna služba našim telovadcem in naraščajem za njihovo vzgojo. Zato pa bohinja mladi in fantje, pridružite se sokolskemu delu in vzgoji ter pridno zahajajte pod svoj novi krov. Telovadbi je prisostvovalo tudi mnogo domačinov zastojkarjev, vračajočih se od litanij, ki so s ceste zadovoljno sledili telovadnim točkam. Dopoldansko otvoritev je zaključil br. Obersnel s svojim lepim govorom, za kar se mu toplo zahvaljujemo. Da je nastop tako uspel, gre zahvala vsem društvom, ki so sodelovala. K lepemu gmotnemu uspehu pa so pripomogle vse cenjene dame, ki so podarile slaščice, posebnost pa gospe v paviljonih, za kar jim iskreno zahvala. Dalje hvala vsem ostalim, ki so sodelovali, ter jeseniškemu Sokolu, ki je pridno sviral. V kratkem bo pričel obratovati v tej dvorani vsako soboto in nedeljo kino, na kar že sedaj opozarjamo javnost.

SV. MARJETA PRI RIM. TOPICAH. Naša osnovna šola je priredila v nedeljo dne 12. septembra v dvorani hotela »Nova pošta« v Rimskih topicah gledališko igro »Snežulčico in škrtac«, ki je nadvse pričakovano dobro uspeła in to po zaslugi gđ. Pukmeistrove, ki je večji del poletne žrtvovala za priprave igre. Bodi ji izrečena najlepša zahvala! Prav srčna hvala tudi slikarju umetniku g. Seebacherju iz Celja za slikanje kulis in progovnemu mojstru g. Dwořaku, ki je imel veliko truda z vzpostavitvijo odra in z napravami raznih drugih priprav za igro. Končno hvala vsem ostalim, ki so na katerikoli način pripomogli k tako dobremu izidu. Na od mnogih strani izraženo željo se bo igra »Snežulčica« ponovila v nedeljo dne 19. t. m. ob 15. uri. Vabijo se vsi prijatelji šolske mladine, posebno iz Laškega in Zidanega mosta, da nas isti dan posejijo v Rimskih topicah.

SLOVENJGRAD. Nabori, ki so se vršili pred tedni v Slovenjgradu, so zopet pokazali eno tistih žalostnih slik, ki imajo korenine v nekdanji Avstriji in delajo Slovencem sramoto tako napram bratom Srhom, kakor tudi napram inozemstvu. Dasi gostilničarji v mestu ob naborih dneh niso smeli točiti opojnih pijač, vendar se sramotno tuljenje in nedostojno vedenje k naborom prihajajočih kmetijskih mladeničev ni moglo popolnoma preprečiti, ker so nekateri izmed njih prihajali iz bližnjih vasi na vse zgodaj pijani v mesto. Zganite se vendar že enkrat vi, ki organizirate kmetisko in delavsko mladino v izobrazbenih in orlovskih društvih, ter jo izobrazite k lepemu, dostojnemu in treznemu vedenju in jo navajajte k plemenitim dejanjem. Zavedite se, da rodi hujškanje proti gotovim stanovom in političnim nasprotnikom surovost, ki pri mladosti ne pozna meje in se ustavi niti pred lastnim somišljenikom. Na-

bori v Slovenjgradu so končali s smrtjo zidarskega pomočnika Antona Rojca. Kot močan mladenič izredno lepe postave je bil član in menda celo načelnik orlovskega društva v Smarinem pri Slovenjgradu. Podlegel je smrtonosni rani, ki mu jo je v prepiru zadal z nožem Jurij Pižeta, krojaški pomočnik in član tukajšnjega orlovskega društva. S tem, da je po žalostnem dogodku odvednik dr. Bratkovič odložil mesto predsednika slovenjgraških Orlov, dogodek ni izbrisan, niti sramota omiljena. Nasprotno! Ta dogodek naj bi gospoda predsednika opomnil, da je treba namesto političnega sovraštva in poleg telesne moči gojiti med članstvom v prvi vrsti srčno kulturo in ljubezen do bližnjega, domovine, Slovanstva in človečanstva, po zgledu onih nacionalističnih društev, proti katerim je bilo kot protitež roko v roki z nemškutarji ustanovljeni tukajšnje orlovsko društvo s predsednikom dr. Bratkovičem.

ST. PAVEL PRI PREBOLDU. V bližini St. Pavla je mala vasica z imenom Ladoška vas. V tej vasi se je ob priliki blagoslovitve novega gas. doma vršila dne 8. septembra vrtna veselica. Na vrtu je stala tudi okrašena brizgalna. Toda čujte! Ta brizgalna nosi po osmih letih narodnega edinstva napis »Freiw. Feuerwehr, Lackend. Dorf«. Čas bi že bil, da bi se tudi vaščani te vasice zavedali svoje narodnosti ter namenili ta nemški napis s primernim slovenskim.

NEDELJISČE. V Medjimurju je začela polagoma ugažati Radičeva oziroma Nikičeva zvezda. Dne 8. t. m. je g. dr. Mrzljak na sestanku SDS v Nedeljišču v poldruženem govoru razložil številnim prisotnim razdralno politiko RR sporazuma. Krivde, ki je radi sporazuma v Medjimurju nastala, ni zvrčal na bivšega radičevskega, sedaj Nikičevega poslanca Znidariča, temveč na Stipico samega, čeprav je Znidarič v Nedeljišču in okolici povzročil narodu mnogo škode. S tujim blagom si zida na Fazarnici (63 orolov zemljišča) gospodarsko poslopje. A kljub temu se mu tla že močno pogrezajo in izgubljajo dan za dnem več svojih pristašev Tempora mutantur... Veliki plakati naznanjajo v Nedeljišču, da se bo vršil v nedeljo, dne 19. t. m. »Velik orlovski shod«, ki se ga bodo udeležili Orli iz vse Slovenije. Zanimanje za shod je prav majhno, čeprav je g. župnik obljubil, da bo stavil svoj vrt na razpolago za telovadne nastope. Vederemo!

Sport

Naša reprezentanca proti Rumuniji

V soboto bo naša nogometna reprezentanca v Zagrebu igrala trening tekmo proti dunajskemu Slovanu. Reprezentanca bo najbrže sestavljena sledeče: Šifliš-Vrbanič, Remec-Marjanović, Premelj, Kunst-Urbanc, Agić, Leinert, Cindrič, Giller. V tej postavi manjka Beograđanin Ivković, ki igra v soboto v Bukaresti. On pride na vsak način v pošto za borbo proti rumunski reprezentanci. Tudi Cindričev nastop še ni gotov. Ako Cindrič ne bi nastopil, namerava savezni kapetan v soboto preiskusiti na trening tekmi proti Slovanu zvezo Ilirije Omana, ki je pri zadnjih tekmah pokazal prav izborno formo. Ako odgovarja ta vest, ki smo jo posneli iz zagrebškega »Jutarnjega lista« resnici, moramo odločitev saveznega kapetana le pozdraviti, ker se nahajajo tudi med slovenskimi igralci nekaj talentov, ki bi lahko prišli v pošto. Dosedaj se savezni kapetan žalibog niso preveč brigali za slovenske nogometaše.

Mladinski pokalni hazena turnir

Danes ob 17. uri se srečata na igrišču Atene kot prvi par Primorje in Ilirija. Z ozirom na znano rivaliteto obeh klubov obeta njuno srečanje oster in napet boj. Ze prejšnje tekme so privabile mnogo gledalcev, ker so bile moči skoro izenačene. Letos pa se obeta še mnogo močnejša konkurenca že z ozirom na dejstvo, da nastopijo pri obeh družinah igralke, ki so že opetovano nastopile v I. družini. Poleg tega bodo nudile mladinske tekme pregled našega naraščaja, ki bo v najbližji bodočnosti zastopal barve Ljubljane v mednarodnih tekmah. Naša publika, ki zna ceniti dober sport, se bo gotovo v velikem številu odzvala in s tem pripomogla klubom tudi do gmotnega uspeha.

Tilden v Davis cupu poražen!

V soboto sta bili odigrani še poslednji dve igri za letošnjo posest Davisovega pokala, ki pa seveda končne rezultata nista mogli izpremeniti. Johnston (Amerika) je nastopil proti Borotri (Francija) in zmagal po trdem boju 8 : 6, 6 : 4, 9 : 7. Francosni bil v običajni formi, in je tekom igre napravil 27 double-faultov, dočim jih je Johnston zagrešil samo 3. Ze s tem je moral igro izgubiti. Mnogo bolje se je držal njegov rival Lacoste proti ameriškemu šampionu in svetovnemu prvaku Tildenu. V kratni igri je Lacoste zmagal 4 : 6, 6 : 2, 8 : 6, 8 : 6 in tako rešil edino, a tembolj častno točko za Francijo »Končni rezultat je torej 4 : 1 za Zedinjene države.

Meddržavne tekme naše nogometne reprezentance. Za letos so določene tri meddržavne tekme naše nogometne reprezentance, in sicer 3. oktobra proti Rumuniji, 28. oktobra proti Češkoslovaški ter na še nedoločen dan proti Avstriji.

Stužbeno iz LNP-a. Danes, v sredo, ob 20. seja p. o., ob 20.45 seja u. o. v Narodni kavarni. — Tajništvo.

ASK Primorje (Hazena sekcija). Danes mladinska tekma s SK Ilirija. Sledeče igralke naj bodo na igrišču TKD Atene najkasneje ob 16.45: Kaiser, Podboj II, Vatrovac, Sajovic, K I in II, Modic II, Jerina. Načelnik.

SK Jadran. V sredo 15. t. m. ob 20. uri seja upr. odbora pri Mraku. Prosim, da se te seje brezpogojno vsi novoizvoljeni gg odborniki, kot gg. prejšnjega odbora, ki predajo klubske stvari, udeležijo. — Pred sednik.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

Rajko Turk, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova 9 nasproti glavne carnice.

Vse informacije brezplačno!

Iščemo

rabljeno lokomobilo

pa v dobrem stanju, od 26 do 34 m² kurilne ploskve, z najmanj 7 atm. pogonskega pritiska. — More biti tudi lokomobilen kotel brez stroja. Ponudbe s pobiljnim opisom (sistem, leto gradnje itd.) na: Prvo dalmatinsko trgovačko društvo, Dubrovnik II.

Tovarniško poslopje se išče v najem

Ponudbe z navedbo lokala in najemnine na: A. Lampret, Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Službo delovodje

stroj, mojstra, teh. uradnika ali kaj podobnega išče absolvent stroj delovodske šole, vojaščin, prost, s 5 letno rudniško prakso kot namestnik delovodje. Več je v strojnih rudniških napravah (pri parnih kotlih, parnih strojih, kompresorih, ventilatorjih, elektr. napravah, parnih in elektr. sesalnih itd.) Dober strojni risar in sposoben za teh. administrativne posle. Službo nastopi takoj. Ponudbe na upravo »Jutra« pod: »Energičen in trezen« 6597-a

Hotelsko tajnico ali gospodinjo

potrebuje Hotel CENTRAL v Sarajevu. — Izvešba-e in dostojne moči naj pošljejo ponudbe s priloženimi spricvali in fotografij o na upravo hotela 6530 a

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki za nanovo oreobljeni.

Zahvala

Ob bridki izgubi iskreno ljubljene soproge, mame, stare mame in tašče, gospe

Neže Zakotnik

izrekamo tem potom iskreno zahvalo za izkazano sočutje in sožalje, dalje čč. duhovščini ter vsem prijateljem in znancem, ki so rajno spremili k večnemu počitku.

Žalujoči ostali.

Gračinsko veleposestvo proda po zelo ugodni ceni večjo množino brzojavnih drogou

Cenjene ponudbe z navedbo cene je poslati na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro: »Brzojavni drog 30.000«

Opr. št. 27182/24 ad 12.

Razglas.

Gospod minister socialne politike v Belgradu je s svojim odlokom z dne 29. julija 1926 O broj 167/IV znižal počenši s 1. avgustom 1926 prispevek za delavske zbornice, določen z odlokom z dne 12. avgusta 1924 S broj 49/IV, od 0.5% na 0.3%, zavarovane mezde, ki služi za podlago pri odmeri prispevkov za bolniško zavarovanje.

Prispevek za delavske zbornice se predpisuje samo za one osebe, ki so uvrščene v VI. do vstevši XVIII. mezdni razred.

Prispevek za delavske zbornice znaša v mezdnom razredu:

VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII. XVIII.

0-10 0-12 0-14 0-17 0-21 0-25 0-30 0-36 0-43 0-52 0-61 0-72 0-85

Din na teden.

Prispevek za delavske zbornice je dolžan plačevati delodajalec, ki ga pa sme v celoti odtegniti od nameščenčevega zaslužka.

Ob priliki znižanja prispevkov za delavske zbornice je izdal Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu nove tablice prispevkov, ki si jih delodajalci morejo naba viti pri podpisnem uradu po Din I— (en dinar) komad

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubliani

dne 26. septembra 1926

6562 a Ravnotej: dr. Bohinjec s. r.

Zidarski polir se sprejme takoj.

Naslov in reference poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod: »Trezen in samostojen« 6584

Cementnih juta vreč

za napolnitev po 50 kg, celih, dobro ohranjenih

kupim večjo množino.

Ponudbe z vzorcem in navedbo cene na: Janko Kreh, Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 4.

Objava.

Podpisana zadruga objavlja, da g. Petrič Ivan, bivši poslovodja »Lede« ni več pri njej v službi. Imenovan ni upravičen več zadrugo v kakršnemkoli pogledu zastopati, ter ne prizna zadruge nikakih njegovih sklepov in obvez.

»LEDA«

domaća tovarnica damskega perila in vezenin, r. z. z. o. z. Ljubljana. 6594

Vino

100 hl belega in rdečega izborna kvaliteta, letnik 1925 ima na prodaj po ugodni ceni.

Jože Petan

posestnik in trgovec, Sromlje 22/24.

Tkalski mojster ali pomočnik

(Webmeister event. Gehilfe) dobi mesto v večjem mestu v Bački. Prednost imajo mladi, neozelenjeni ljudje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Tkalski mojster« 6498

Karl Belič naznanja v svojem kot v imenu svojih sinov Viktorja, Adolfa in Josipa ter sorodnikov žalostno vest, da je njih soproga, mati in stara mati, gospa

Helena Belič

soproga strojevodje v p. dne 13. t. m. po kratki mučni bolezni previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predrage pokojnice se vrši dne 15. t. m. ob 5 uri pop. iz mrtvašnice dež. bolnice na pokopališče k Sv. Križu. — Maša zadušnica bo brana v farni cerkvi pri Sv. Petru. Ljubljana, 15. sept. 1926.

Žalujoči ostali.

Tužnim in potrjim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani sin, oče in stric, gospod

Franc Urbanec

finančni računski svetnik

po daljši bolezni, previden z zakramenti za umirajoče, v torek 14. septembra izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek dne 16. septembra ob pol 4. uri pop. iz mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Dragega nam pokojnika priporočamo v blag spomin.

V LJUBLJANI, dne 14. septembra 1926.

Žalujoči sorodniki.

Naša nad vse ljubljena hčerka in sestra

ELICA

nas je danes v nežni mladosti 3 let za vedno zapustila in se po kratki, mukepolni bolezni preselila med nebeške kralice.

Pogreb nepozabne miljenke se vrši v četrtek, 16. t. m. iz Stare poti št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. septembra 1926.

Janko in Jožica Kreh, stariši Janezek, bratec.

6612

AUTO

znamke Austro Fiat, 4 sedežni, motor v dobrem stanju, kojega se lahko prenaredi v tovorni voz se za 12.000 Din takoj proda.

Istotam Austro Fiat 6 sedežni se tudi ugodno proda. — Naslov pod »Austro Fiat« na upravo »Jutra« v Mariboru.

Razglas.

V konkurzno maso Franca in Antonije Cuček v Strnišču spadajoče barake in druge premočnine se prodajo iz proste roke brez dražbe potom razpodeja po predloženih ponudbah v pisarni konkurznega upravitelja dr. V. Kukovca v Mariboru. Predmeti se naj zaradi točne določitve istosti ogledajo na licu mesta, ponudbe pa stavijo takoj ustno ali pismeno konkurznemu upravitelju v Mariboru, ki bode sporazumno s konkurznim komisarjem o sprejetju ponudb odločil.

Za sedaj se prodajo barake: Kūg 7, KWM 2, Kr 32/7, Kr 32/8, Kr 100/15, Kr 100/11, Ku Pi 1, letno kopališče, remiza za desinfektor Kr 100/11, KWM 2, B 2, Kr 100/1, Kr 100/2, Kr 100/4, Kr 100/6, Kr 100/7, Kr 20/5, Kr 32/5, Kr 20/4, Kr 20/3, Kr 32/4, Kr 20/2, Kr 20/1, kegljišče pri W/4 v Boleslavi

in razno blago in sicer:

okrog 800 m tračnič ozkotime železnice 60/7 na železnici prahin mont., 9 velikih svetilk »Olzo«, 2 desinfektorja, razni štedilniki in peči, razno pohištvo, 5 hydrantov, okrog 20 000 opeke, kompletna stranišča, staro železo, 1 žična mreža za ograjo (2 m visoka), 1 železni valjar, razni stari električni material, 1 bencin motor 12 HP, razni stari vodovodni material, 5 decimalnih tehtnic, razne deske in trami od starih barak.

Dr. Vekoslav Kukovec

kot konkurzni upravitelj.

6592 a

